

Temat: Od czego zależy cena?

Podstawa programowa:

25. Gospodarka rynkowa. Uczeń:

- 4) wyjaśnia działanie prawa podaży i popytu oraz ceny jako regulatora rynku; analizuje rynek wybranego produktu i wybranej usługi.

Kompetencje kluczowe:

- inicjatywność i przedsiębiorczość.

Czas trwania: 1 godzina lekcyjna.

Skrócony opis lekcji

Uczniowie poznają elementarne pojęcia i zagadnienia ekonomiczne, dotyczące procesów rynkowych, biorą udział w grze ilustrującej zależność ceny od popytu i podaży, sporządzają wykres przedstawiający tę zależność.

Cele lekcji:

- wyjaśnienie uczniom na czym polega prawo popytu i podaży,
- uświadomienie, jakie czynniki wpływają na kształtowanie się cen na rynku.

Słowa kluczowe:

- rynek,
- konsument,
- sprzedawca,
- popyt,
- podaż,
- cena równowagi,
- inicjatywność i przedsiębiorczość.

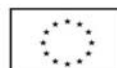

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne S.A.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Formy, metody i techniki:

- praca w zespołach,
- prezentacja,
- e-learning,
- praca z tekstem,
- burza mózgów.

Oczekiwane rezultaty

Po zajęciach uczeń:

- podaje definicję popytu i podaży,
- wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na kształtowanie się cen towarów,
- wyjaśnia, na czym polega cena równowagi,
- tłumaczy zależność między podażą a ceną towaru na rynku,
- wyjaśnia, jak zmieniają się popyt i podaż w odniesieniu do określonego towaru w zależności od jego ceny.

Do prowadzenia zajęć niezbędne będą:

- stoliki ustawione w taki sposób, aby była możliwa praca w grupach 4–5-osobowych,
- kartoniki w dwóch kolorach: po dwadzieścia dla każdego „konsumenta”, po dziesięć dla każdego sprzedawcy (ilość zależy od liczebności klasy),
- kilka dużych arkuszy papieru,
- kilka markerów,
- tablica interaktywna z rzutnikiem,
- jednostka e-learningowa „Od czego zależy cena?”.

W celu przygotowania się do poprowadzenia zajęć należy:

- zapoznać się z instrukcją do jednostki oraz jednostką e-learningową „Od czego zależy cena?” i wybrać część „Wiedza”, a w niej ekrany 11., 12. i 13.; przygotować się do wykorzystania jednostki w czasie lekcji;
- przygotować kartoniki w dwóch kolorach dla „sprzedawców” i „konsumentów”.

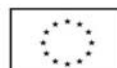

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

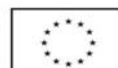
Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne S.A.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

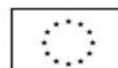

Proponowany przebieg zajęć

1. Zapytaj uczniów, jak często robią zakupy. Na co zwracają uwagę, kiedy coś kupują? Zwróć uwagę, że w języku ekonomicznym kupujących nazywa się **konsumentami**, a tych, którzy oferują dobra i usługi, **sprzedawcami**. Podczas czynności polegającej na kupowaniu zawarta zostaje umowa między kupującym a sprzedającym, którą nazywa się **transakcją**. Ogół transakcji kupna i sprzedaży oraz warunków, w jakich one przebiegają, ekonomiści nazywają **rynkiem**. Powiedz, że, jak już uczniowie zwrócili uwagę, **cena** jest jednym z bardzo ważnych czynników, które kształtują rynek – zarówno po stronie kupujących, jak i sprzedających. Ci, którzy nabywają towar, chcą go kupić jak najtaniej, sprzedający zaś liczą na jak największy zysk – chcą sprzedać jak najdrożej. W gospodarce wolnorynkowej cały czas obserwujemy ruch (czyli zmiany) cen, które skłaniają producentów do zwiększenia lub zmniejszenia rozmiarów produkcji. W ekonomii **popytem** nazywamy ilość dóbr i usług, jaką nabywcy są w stanie kupić po określonej cenie i w określonym czasie, zaś **podażą** ilość dóbr lub usług, które dostawcy są skłonni dostarczyć na rynek w danym okresie po określonych cenach.
2. Wyświetl teraz fragment części „Wiedza” z jednostki e-learningowej „Od czego zależy cena?” – ekran 11. pt. „Jak działają popyt i podaż?”, a następnie, wykorzystując ekran 12. pt. „Wykres popytu”, wykonaj wspólnie z uczniami ćwiczenie 3.
3. Aby sprawdzić, czy uczniowie dobrze zrozumieli zależność pokazaną na wykresie, zapytaj, co dzieje się z ceną, kiedy wiele osób kupuje dany towar? Jak zmienia się wtedy podaż? Wyświetl ekran 13. „Wykres podaży”.
4. Wyjaśnij, że mechanizm jest dość prosty. Gdy wzrasta popyt na dany towar, producent, chcąc zwiększyć swoje zyski, wytwarza większą jego ilość. Jeśli jednak wyprodukuje go za dużo, nie znajduje tylu chętnych do jego kupna. Wtedy obniża ceny. Oczywiście jest to bardzo duże uproszczenie. Na kształtowanie się rynku mają wpływ również inne czynniki, takie jak poziom dochodów konsumentów, ich gusty, moda i preferencje. Jest jednak pewna prawidłowość, którą można zaobserwować zwłaszcza w długim okresie. Popyt i podaż dążą do tzw. ceny równowagi rynkowej, przy której wielkość popytu równa jest wielkości podaży.

5. Aby zaobserwować to zjawisko zaproponuj uczniom zabawę – grę symulacyjną, która pokazuje zależność między podażą a popytem. Podziel klasę na dwie drużyny: „konsumentów” i „sprzedawców”. Wyznacz też dwóch „obserwatorów” gry. „Konsumentom” wręcz po 10 kartoników, które będą pełniły funkcję środka płatniczego. „Sprzedawcy” otrzymują po 10 kartoników, z obrazkiem np. roweru lub innego produktu. Konsumenti i producenci przez 4 minuty zawierają transakcje. Wiadomo, że konsumenci chcą kupić jak najwięcej i jak najtaniej, sprzedawcy zaś chcą sprzedać jak najwięcej, ale jak najdrożej. Każdy (zarówno konsument, jak i sprzedawca) notuje na kartce liczbę produktów, które nabył lub sprzedał i cenę, za jaką udało mu się zrealizować transakcję. „Obserwatorzy” po upływie 4 minut zapisują na tablicy, ile produktów udało się sprzedać i po jakiej cenie. W drugiej rundzie gry „konsumenti” otrzymują po 20 kartoników – środków płatniczych, podaż zostaje na tym samym poziomie, czyli „sprzedawcy” otrzymują tak samo jak w pierwszej rundzie po 10 kartoników. Znowu realizowane są transakcje przez 4 minuty. Podobnie „obserwatorzy” zapisują na tablicy wyniki. Następuje porównanie zapisów z pierwszej i z drugiej rundy gry. Jak zmieniła się cena? O czym to świadczy? Podaż była tak sama, zwiększył się popyt. Co teraz powinni zrobić sprzedający, aby zmaksymalizować zyski?
6. Podziel teraz uczniów na zespoły czteroosobowe. Rozdaj duże arkusze papieru i markery. Poproś, aby, wykorzystując dane zapisane na tablicy, uczniowie w zespołach narysowali wykresy, ilustrujące sytuację z pierwszej, a następnie z drugiej rundy gry. Na osi poziomej zaznaczą ilość produktów sprzedawanych i kupowanych, a na osi pionowej ceny, po których były kupowane/sprzedawane. Następnie naniosą również wykres, który ilustrowałby trzecią rundę, w której zmniejszone zostałyby zasoby płatnicze „konsumentów” do 5 kartoników. Czy na wykresie można znaleźć cenę równowagi?
7. Podsumowując zajęcia, powiedz, że w praktyce rynek nie jest doskonały. Możemy zaobserwować wiele cen na ten sam towar. Dzieje się tak dlatego, że na decyzje konsumentów wpływają też czynniki pozacenowe. Zdarza się, że kupujemy dany towar, ponieważ mamy bliżej do sklepu albo lubimy sprzedawcę, czasami jest nam wygodniej kupić coś wykorzystując Internet. Dla niektórych ważniejsza niż cena wydaje się marka jakiegoś produktu.

8. Jako zadanie domowe poleć zapoznanie się z całością jednostki e-learningowej „Od czego zależy cena?”. Powiedz, że sprawdzisz wykonanie zadania kartkówką, którą rozpocznieś kolejną lekcję. Każdy uczeń powinien umieć wyjaśnić, co znaczy określenie „tajemnicza ręka rynku”, które wprowadził angielski ekonomista Adam Smith w 1776 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Wydawnictwa Szkolne
i Pedagogiczne S.A.
Pomagamy uczyć

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

